



ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ ΣΚΥΛΟΥ—Ο “ΚΟΚΟΣ”,

ΚΑΙ διατί ὅχι; Ὑπάρχουν σκυλιὰ πολὺ πλέον ἀνθρωπινά... ἀπὸ πολλὰ τοῦλάχιστον σκυλιὰ... ἀνθρώπινα! Ἀξίζουν περισσότερον τὴν ὑπόληψίν μας, τὴν ἐμπιστοσύνην μας, τὴν ἀγάπην μας καὶ τὰ δάκρυά μας. Δὲν ὀμιλῶ διὰ τὰ φυσιολογικὰ των πλεονεκτήματα. Αὐτὰ πλέον εἶνε ἀναμφισβήτητα.

Ὁ σκύλος λ. χ. ἔχει ὥραια καὶ γερὰ δόντια, ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος συνήθως ἔχει ὥραιας... ὀδοντοστοιχίας! Χωνεῦει περίφημα, ἐνῶ ἐκεῖνος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζήσει χωρὶς ρετσινόλαδο καὶ καταπότια τοῦ Πίγκ! Ἐχει νεῦρα δυνατά, ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος ἔχει δυνατούς... ἀρθριτισμούς, ἰσχιαλγίας καὶ... Δρομοκαΐτεια! Ἐκεῖνος, ὠκυποδιάν' ὁ ἄνθρωπος, ποδάγρας καὶ κάλους. Εἶνε εὐκίνητος, εὐκαμπτος, ἄλκιμος· ἔχει ἐλευθερίαν καὶ πλαστικότητα κινήσεων· πηδᾷ, τρέχει, ἀναρριχᾶται, κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος ἀγκομαχᾷ

άλυσοδεμένος ἐντὸς κορσέδων καὶ κολλάρων ἀποπνικτικῶν. Ἐπὶ πλεόν, ὁ σκύλος εἶνε εἰλικρινέστερος καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἐμφύτους ὁρμὰς του· ὑπὸ τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὰ ἐνενηντα ἐννέα ἑκατοστά λανθάνει τὸ ἐνστικτον τοῦ κτήνους· ὑπὸ τὸν σκύλον εὐρίσκεις συχνότατα τὸ ἡθικόν ὁρμέφυτον τοῦ ἀνθρώπου. Δύο σκύλοι λ. χ. ἡμποροῦν νὰ φαγωθοῦν ἐπάνω εἰς ἓνα κόκκαλο, ὅταν πεινοῦν. Ἀλλὰ δύο ἄνθρωποι, καὶ ὅταν εἶνε χορτάτοι, τρώγονται... σὰν τὰ σκυλιά. Εἶνε ἀκόμη φυσικώτεροι καὶ — ὡς εἶπω — ἐντιμότεροι εἰς τοὺς ἔρωτάς των, εἰς τὰ συνοικέσιά των τὰ αὐτοσχέδια. Δὲν κάμνουν οὔτε ἀπαγωγὰς οὔτε βιασμούς. Συναντῶνται, συνεννοοῦνται χωρὶς προξενητρίας, νυμφεύονται ἀμοιβαίᾳ συναινέσει, δίχως προικοσύμφωνα ἢ προγαμιαίας δωρεάς, ἀπολαμβάνουν, εὐφραίνονται καὶ ὕστερα ἀχωρίζονται φρόνιμα καὶ ἡσυχᾷ. Τὰ δίποδα ὅμως ἀνδρόγυνα ἐρωτεύονται ἐφ' ἐσπέρας, ξεμαλλιάζονται τὸ πρωῒ καὶ χωρίζουν τὸ μεσημέρι διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος!

Ἀλλὰ μήπως τάχα ἡθικῶς καὶ ψυχικῶς οἱ σκύλοι εἶνε ὑποδεέστεροι; Ὁ σκύλος σὲ ὑπηρετεῖ ἀφιλοκερδῶς, ἐνῷ ὁ ὑπηρέτης σου σὲ δολιεύεται· σοῦ προσφέρει τὴν φιλίαν του καὶ τὴν ἀφοσίωσίν του, ἐνῷ οἱ δίποδες ἐγκάρδιοι φίλοι, ὅταν δὲν τοὺς δώσης δανεικὰ τὴν δεκάτην φοράν, σὲ ὑδρίζουν ἢ σὲ μαχαιρώνουν. Ὁ σκύλος σοῦ φυλάει τὸ ἀμπέλι, τὴν στάνην, τὸ σπίτι, τὴν ζωὴν σου. Οἱ ἄνθρωποι ὅμως σκύλοι ἢ θὰ σοῦ κλέψουν τὰ σταφύλια καὶ θὰ φᾶνε τὰ πρόβατα, ἢ θὰ ἀρπάξουν τὸ ταμεῖον καὶ θὰ τραθήξουν διὰ τὴν Ἀμερικὴν!

Τί τὰ θέλετε! Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρέσῃ· ἀλλὰ ὀρκίζομαι εἰς τὰ ὕδατα τῆς Στυγός, ὅτι ἀπὸ τὸν περιλάλητον πολιτισμὸν τοῦ 20οῦ αἰῶνος ὁ ἄνθρωπος κρατεῖ διὰ λογαριασμὸν τοῦ μόνον τὰς πομπῶδεις λέξεις καὶ τὰ στιλπνὰ βερνικώματα· κατὰ βάθος ὅμως τὰ πραγματικὰ γνωρίσματα τὰ κατέχουν οἱ σκύλοι πολλάκις. Ἡ πίστις, ἡ ἀφοσίωσις, ἡ εἰλικρίνεια, ἡ ὑποταγή, ἡ συναίσθησις, ἡ εὐγνωμοσύνη, ἡ καρτερία, ἡ αὐτοθυσία, μοῦ φαίνεται πῶς ἀνήκουν μᾶλλον εἰς τὸν σκυλίσιον πολιτισμὸν. Διὰ τοὺς ἄνθρώπους χρησιμεύουν τὸ πολὺ πολὺ ὥς μέσα ἀμοιβαίας κοροΐδας, ἀπάτης καὶ ἀλληλοφαγώματος.

Καὶ ἐπὶ τέλους κατὰ τί ὁ ἄνθρωπος πιστεύει καὶ καυχᾶται πῶς ὑπερέχει τοῦ σκύλου καὶ τῶν ἄλλων τετραπόδων; Μήπως διότι, ὅπως εἶπε κἄποιος, εἶνε τὸ παράσιτον τῶν ζώων, ἀφοῦ ἡ ἀνθρωπίνη ἀθηφαγία παίρνει τὴν σάρκα των, τὸ λῆπος των, τὸ γάλα των, τὰ αὐγά των, τὸ δέρμα των, τὸ τρίχωμά των, τὰ πτερὰ των; Ἡ διὰ τὸ λογικόν του τάχα καὶ τὴν ἑναρθρον φωνήν; Πφφφ!.. Ἐδῶ ἴσα-ἴσα εἶνε ποῦ πέφτει ἔξω. Διότι, τὸ λογικὸν τοῦ χρησιμεύει μόνον διὰ νὰ παραλογίζεται, ὁ δὲ λόγος διὰ νὰ ἐκστομίξῃ ἀνοησίας καὶ ψεῦδη κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον βελουδένια ἢ ἀναίσχυντα. Εἶδατε ποτὲ δύο λογικὰ δίποδα νὰ συνεννοηθοῦν ἐν ὀνόματι τῆς κοινῆς λογικῆς;

Βέβαια, ὁ σκύλος δὲν ὀμιλεῖ· δὲν φλυαρεῖ· δὲν ῥητορεύει· δὲν βγάζει λόγους. Δὲν γίνεται βουλευτὴς, ἱεροκῆρυξ, μεσίτης, δικηγόρος, δημοσιογράφος, διπλωμάτης. Ὅλα αὐτὰ τὰ ὥραϊα καὶ ἐπίσημα καὶ συνθηκολογημένα ψεῦδη τὰ χαρίζει διὰ τὴν κωμωδίαν τῶν ἀνθρώπων.

Αὐτό ὅμως δὲν τὸν ἐμποδίζει διόλου νὰ ἔχῃ ἐνίοτε λεπτοτέραν νοη-
μοσύνην, ἀντίληψιν καὶ διαίσθησιν τῶν πραγμάτων, ἀπὸ πολλὰ
τοῦλάχιστον ἐκπολιτισμένα ζῶα, τὰ ὅποια φοροῦν δίοπτρα, βαμμένα
μαλλιά, λαιμοδέτην καὶ ρετεγκόταν. Ἐνθυμηθῆτε τὴν *Βλάχαν*, τὴν
περίφημην ποιμενικὴν σκύλαν τοῦ Χαῖδαρίου. Τὸ καῦμένο τὸ τετρά-
ποδον! Οὔτε ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ἐχρημάτισε ποτέ του οὔτε
ἀστυνόμος τῆς καταδιώξεως. Καὶ ὅμως μόνον ἡ ἰδική του ὀξύδερ-
κεια, μεταξὺ τῶν τόσων ἄλλων προσδραμόντων ἐξύπνων διπόδων,
ἐξεσκέπασε τὸ ἱστορικὸν πηγάδι, τὴν κακομοῖρα τὴν Ἑνριξεν, τὸ
μυστήριον, τὸ ἐγκλήμα καὶ τὸν θαυμάσιον κύριον Τρύφον, τὸν μετα-
ξωτὸν καὶ κολλαρισμένον ἀνθυπίλαρχον!

Θέλετε καὶ ἄλλα πρόσφατα παραδείγματα; Πέρυσι, εἰς μίαν παν-
τέρημην λαγκαδιὰν τοῦ Πύργου τῆς Ἠλείας, κάποιος κυνηγὸς
γλιστρήσας ἔπεσε κ' ἐπληγώθη θανασίμως. Τὰ δύο του σκυλιὰ ἔτρε-
ξαν ἀλλόφρονα πλησίον του, ἔρρηξαν γοεράς κραυγὰς, ἔλειχον τὴν
πληγὴν του, ὥς νὰ ἐξήτουν νὰ τὸν ἐπαναφέρουν εἰς τὴν ζωὴν. Ἄν
ἐπερνοῦσε ἀπ' ἐκεῖ κανένας τυχαῖος διαδότης, ἢ θὰ ἔφευγε ἀδιάφο-
ρος καὶ θὰ τὸν ἄφηνε νὰ τὸν φάνε τὰ κοράκια ἢ θὰ ἐσκύλευε τὸ
πτῶμα. Ἀλλὰ τὰ δύο πιστὰ ζῶα ἐσκέφθησαν καὶ ἔκαμαν κάτι
ἀνθρωπινώτερον. Τὸ ἓνα ἔμεινεν ἐκεῖ διὰ νὰ φυλάῃ τὸν νεκρόν
καὶ τὸ ἄλλο ἔτρεξε εἰς τὴν πόλιν, ἀνεζήτησε τοὺς συγγενεῖς καὶ
μὲ γαυγίσματα κλαυθμηρὰ καὶ πηδήματα ἀπεγνωσμένα, τοὺς ὠδή-
γησεν εἰς τὸν τόπον τοῦ δυστυχήματος. Καὶ αὐτοὶ μὲν παρέλαβον
τὸν ἀνθρώπον των, τὸν ἐκήδευσαν, τὸν ἔθαψαν καὶ... τὸν ἐκληρο-
νόμησαν βέβαια. Ἀλλὰ τὰ δύο ἀπαρηγόρητα σκυλιὰ του ἐπὶ ἡμέρας
πολλὰς ὠλόλυζαν σπαρακτικῶς ἐπὶ τοῦ τάφου του. Μοῦ φαίνεται ὅτι
ἀληθινώτερον καὶ συγκινητικώτερον μνημόσυνον δὲν θὰ ἔγινε ποτέ
ἀπὸ μέρους ἀνθρώπων εἰς «προσφιλῆ καὶ πολὺκλαυστον νεκρόν!..»

Ἀλλὰ μήπως, χθὲς - προχθὲς ἀκόμα, ὁ ἄμειρος ὁ Ἀλεκτορίδης,
θὰ ἐπνίγετο τόσον ἄδικα, ἂν ἐπρόσεχε ὀλίγον εἰς τὰς προαισθήσεις
τῆς πιστῆς του *Μποέμ*; Ἡ ταλαίπωρος! Καὶ τί δὲν ἔκαμε διὰ νὰ
προλάβῃ τὸν τραγικὸν του θάνατον! Μόλις τὸν εἶδε νὰ γδύνεται,
ἐξερράγη εἰς θρηνώδη γαυγίσματα, ἐπηδοῦσε ἑξαλλος ἐπάνω του,
τὸν ἐτραβοῦσε ἀπὸ τὰ φορέματα πρὸς τὸ μέρος τῆς ξηρᾶς, ὥσάν νὰ
ἐδλεπε μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τῆς πῶς ἐκεῖ κοντά, ὑπὸ τὰ γελα-
στὰ νερά τῆς Βουλιαγμένης, τὸν παρεμόνευε ὁ Χάρος!

*
**

Ἐπειτα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ εἶπῃτε μου, σὰς παρακαλῶ, ἐὰν δὲν ἔχω
τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθήκον νὰ κάμω ἐδῶ, ἐπισήμως, εἰκονογρα-
φημένην μάλιστα, τὴν νεκρολογίαν ἐνὸς μικροῦ σκυλιοῦ, τὸ ὅποιον
ἦτο προικισμένον — σὰς ὀρκίζομαι — μὲ τόσα ψυχικὰ καὶ ἠθικὰ
χαρίσματα, ὥστε νὰ τιμᾷ ὄχι μόνον τὸν κυνικὸν ἀλλὰ καὶ τὸν
ἀνθρωπινον πολιτισμόν.

Τὸ ἐγνώρισα πρὸ ἐτῶν εἰς τὴν Κέρκυραν. Ὁ κύριός του τὸ ὠνό-
μαζε «Κόκον». Ἠξεύρετε ποῖος ἦτο; Ὁ πλεόν περιέργος καὶ ἰδιόρ-

ρυθμός τύπος ἀλτρουϊστοῦ. Ἄλτρουϊστὴς μέχρι ψυχώσεως. Ὁ θεὸς πατήρ, ὁ πλήρης στοργῆς καὶ αὐτοθυσίας, ὄλων τῶν κατὰ καιροῦς μαθητῶν τῆς Σχολῆς τῶν Ἐφεδρῶν Ἀξιωματικῶν, διὰ τοὺς ὁποίους εἶχε ἀνοικτὸν τὸν οἶκόν του, τὸ βαλάντιόν του, τὴν ψυχὴν του — ψυχὴν γεμάτην ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἰδανικὰ διὰ τὸ ἐλληνικόν στρατεύμα. Τὸ ὄνομά του συμβολίζει τὴν πίστιν πρὸς τὸ μεγαλεῖον μιᾶς μεγάλης στρατιωτικῆς Ἑλλάδος. Εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ ἀναφέρω; Εἰς ὅλων τὰ χεῖλη ἀνέρχεται τὸ ὄνομα: *Νικόλαος Κοντισονκόπουλος!*

Φαντάζεσθε πόσον κύριον ἡτύχησε νὰ ἔχῃ ὁ ἀληθινόνητος «Κόκος». Κύριον; Ὅχι. Φίλον τρυφερόν καὶ ἀφωσιωμένον — διότι οὐδέποτε ἔτυχε νὰ συναντήσῃ εἰλικρινεστέραν συνεννόησιν καὶ ἐπικοινωνίαν ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ εὐγενικὰ πλάσματα. Δὲν πιστεύω εἰς τὴν μετεμψύχωσιν. Ἄλλ' ὅσακις ἐνθυμηθῶ τὸν «Κόκον», συλλογίζομαι ποία ἀρά γε ὠραία ποιητικὴ ψυχὴ νὰ εἶχε κατασκηνώσει μυστηριωδῶς ὑπὸ τὸ προνομιούχον ἐκεῖνο κυνάριον!

Ὁ «Κόκος» τοῦ ἦτο κληρονομία ἱερά. Μὴ παραξενεύεσθε μὲ τὰς λέξεις. Οὔτε βλασφημῶ, οὔτε παίζω. Τοῦ τὸν ἐκληροδότησεν ἀποθνήσκουσα ἡ μητέρα του. Μία γυναῖκα μὲ μορφὴν ἐξιδανικευμένην ἀπὸ καλωσύνης καὶ σεμνῆς γλυκύτητος ὡς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας:

— «Τὸν Κόκον καὶ τὰ μάτια σου» — τοῦ εἶπε καὶ ἐξεψύχησε, ὥσάν νὰ προσεμάντευε ἡ μητρικὴ τῆς λαχτάρα, ὅτι μίαν ἡμέραν ὁ «Κόκος» θὰ τοῦ ἔσωζε τὴν ζωὴν...

Ὅταν ἐκλείσει τὰ μάτια καὶ τὴν ἔθεσαν εἰς τὸ νεκρικὸν φέρετρον, ὁ «Κόκος» ἐξερράγη εἰς λυγμούς, ἐπήδησεν ἐπάνω εἰς τὸ λείψανον, ἐτοποθετήθη παρὰ τὸ πλευρόν της, καὶ μὲ τὰ ὠραῖα του ἐκφραστικὰ ματάκια, καρφωμένα ἐπὶ τῆς νεκρᾶς ἀγαπημένης μορφῆς, ὠλόλυξε σπαρακτικά. Ὅταν ἤλθε ἡ ὥρα τῆς νεκρώσιμου πομπῆς, εἶδαν κ' ἐπαθάν ἕως οὗ τὸν ἀποσπάσουν ἐκεῖθεν. Δὲν ἠξέυρω ἂν ἠκολούθησε τὴν κηδεῖαν. Βεβαίως ὅμως θὰ τὸ ἐπραξε μὲ πόνον καὶ πένθος ἀσυγκρίτως ἀληθινώτερον ἀπὸ τὸ πένθιμον ἐκεῖνο ὕψος τῆς στιγμῆς, ποῦ λαμβάνουν οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἀγγαρευόμενοι διὰ προσκλητηρίων εἰς φιλικὰς κηδεῖας, τὰς ὁποίας ἀκολουθοῦν μὲν κατηφεῖς καὶ συμπονοῦντες τάχα, δυσφοροῦν ὅμως ἐνδομύχως καὶ βλασφημοῦν κἄποτε τὸν μακαρίτην: «Οὐφ! Νὰ πάρῃ ἡ ὀργή! Τώρα βρέθηκε κ' αὐτὸς ὁ εὐλογημένος νὰ τὰ τινάξῃ, σήμερα ποῦ κάνει τόση ζέστη ἢ θὰ μὲ περιμένῃ ἡ Κοκὼ!...» Ὁ «Κόκος» ὅμως ἐκλαίει νυχθημερόν τὴν «προσφιλὴν του νεκράν». Περίλυπος, σιωπηλός, ζαρωμένος εἰς μίαν γωνίαν τοῦ κοιτῶνος τῆς κυρίας του, μὴ δεχόμενος καμμίαν τροφήν, εἶχε καταντήσῃ σκελετός, ὥσάν νὰ ἐπεξήτει, ἔλεγε, τὸν θάνατον, διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον τὴν ἀγαπημένην του κυρίαν. Καὶ ἐχρειάσθη πολὺς κόπος, ἕως οὗ παρηγορηθῇ καὶ ἐπανεύρῃ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ νέου φίλου του τὴν στοργὴν καὶ τὴν ἀφωσίωσιν ποῦ ἐνόμιζε διὰ παντός χαμένην.

Ὁ «Κόκος» δὲν ἐφοίτησε εἰς σχολεῖον. Δὲν εἶχε ἐλθετίδας παιδαγωγούς. Δὲν ἔμαθε γράμματα — τοῦ Θεοῦ τὰ πράγματα! Δὲν τὸν ἐδίδαξαν κατήχησιν καὶ χριστιανικὴν ἠθικὴν. Ἐν τούτοις ἡ ἀνατροφή

του καὶ τὸ ἦθος του θὰ ἐχρησίμευαν ἀξιόλογα ὡς ὑπόδειγμα διὰ πολλὰ μοσχοχαϊδεμένα παιδιὰ καλῶν οἰκογενειῶν. Ἦτο φρόνιμος, σεμνός, εὐπειθής, καθαρός, καὶ πρὸ πάντων καλός. Παροιμιωδῶς καλός. Οἱ φίλοι τοῦ κυρίου του ἦσαν καὶ ἰδιόκοι τοῦ φίλοι. Ποτέ του δὲν ἐδάγκασε ἄνθρωπον, ἐνῷ οἱ ἄνθρωποι — ἤξεύρομεν δὰ πόσον συχνὰ δαγκάνονται μεταξύ των. Θὰ ἔλεγες, ὅτι εἰς τὴν καλωσύνην συνηγωνίζετο μὲ τὸν καλὸν τοῦ κυρίου. Ὅσοι ἤρχοντο εἰς τὸ σπίτι, τοὺς ὑπεδέχετο μὲ σκιρτήματα φιλόφρονα. Τοὺς προϋπήντα καὶ τοὺς προέπεμπε εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας. Ἰδιαιτέραν συμπάθειαν ἔτρεφε πρὸς τοὺς ἐφέδρους ἀξιωματικούς. Τοὺς ἐξεχώριζε ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ὥσάν νὰ τοῦ εἶχε μεταδοθῇ ἡ ὥραία ψύχωσις. Δι' αὐτὸ καὶ οἱ μαθητὰί τῆς Σχολῆς τὸν ἡγάπων καὶ τὸν ὠνόμαζαν «ἐφεδρον».

Ποτέ του δὲν ἐπείραζε πράγμα ξένον. Ἄν τοῦ ἐδίδεν ὁ κύριός του, θὰ ἔτρωγε, ἐνῷ τὰ παιδιὰ μας τὰ καλοαναθρεμμένα λαθροχειροῦν συχνὰ - πυκνὰ τῇ ζάχαρι ἢ τὸ γλυκὸ τῆς μαμᾶς. Ὁ «Κόκος» δὲν ἡγγίξε τίποτε αὐθαιρέτως. Ἡ Μαρούλα καὶ ἡ Ζαμπέτα, πρὶν μᾶς σερβίρουν τὸ φαγητόν, δὲν διστάζουν κἄποτε νὰ τὸ τσιμπολογήσουν κρυφὰ μὲ τὰ δάκτυλα ἀπὸ τὴν πιατέλλα. Ὁ «Κόκος» ὅμως ἐκάθητο πολλάκις καὶ ἐφύλαττε τὸ φαγητόν τοῦ κυρίου του, τὴν ὥραν τοῦ δείπνου, δασάκις οὗτος ἐχρονотρίθει δι' ἐργασίαν ἢ συνομιλίαν μὲ κανένα ἐπισκέπτην. Ἐὰν δὲ συνέβαινε νὰ μυρισθῇ ἑξαφνα κανένα γάτον λωποδύτην διεισδύοντα μὲ τάσεις ἀρπακτικὰς, ἦτο ἑτοιμος νὰ τὸν καταξεσχίσῃ. Μόνον τότε, εἰς τὴν προσέγγισιν τοῦ κινδύνου, ἐγαύριζε ἀγριωπός. Ἦξευρε τὸ καθήκον του πολὺ καλλίτερα ἀπὸ τοὺς ἄνθρώπους ποῦ μισθοδοτοῦνται διὰ νὰ τὸ ἐκτελέσουν.

Μολοντοὶ δὲν εἶχεν ἀναγνώσει βιβλία ὑγιεινῆς, ἦτο καθαρὸς καὶ εὐπρεπής, ὅσον οὐδ' αὐτοί, μὰ τὴν ἀλήθειαν, οἱ ὑγιεινολόγοι. Ποτέ δὲν ἄφηνε ἵχνη ἀταξίας, ἐνῷ εἶνε γνωστὸν κατὰ ποῖον κυνικὸν τρόπον τὰ λογικὰ δόποδα ἀσχημονοῦν ἐνίοτε ἐπὶ τῶν τοίχων... Τὸ τρίχωμά του ἔλαμπε πάντοτε στιλπνόν, ὥς νὰ ἐξῆλθε τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀπὸ τὸ ὑφαντουργεῖον.

Εἶχε μάτια ὥραϊα, φωτεινά, ἀνθρωπινά, ἐνόμιζες, γεμᾶτα ἐκφρασιν καὶ νοημοσύνην. Ἄ! ἡ νοημοσύνη του! Ἦτο νὰ τὴν ζηλεύῃ κανεὶς. Ὅταν τυχόν ἔδλεπε δύσθυμον ἢ μελαγχολικὸν τὸν κύριόν του, συνέστελλε τὴν θυσανώδη οὐράν του, ἐκάθητο εἰς ἀπόστασιν, ἄφωνος, μὲ χαμηλωμένον τὸ κομψὸν κεφαλάκι του ἐπὶ τῶν προσθίων ποδῶν, ἢ ἔστρεφε δειλὰ καὶ πονετικά τὰ ἔξυπνα ματάκια του εἰς τὰ ἰδικά του. Καὶ ἦρκει ἐν μόνον βλέμμα του ἐνθαρρυντικὸν διὰ νὰ τρέξῃ πλησίον του, νὰ πηδήσῃ εἰς τὰ γόνατά του, νὰ τὸν περιπτυχθῇ, νὰ τὸν χαϊδεύσῃ, νὰ τοῦ φιλήσῃ τὰ χέρια, μὲ λυγμοὺς χαρᾶς, τρυφερότητος, εὐγνωμοσύνης. ὦ! ἂν ἦτο δυνατόν νὰ μᾶς ἐννοοῦν καὶ μᾶς αἰσθάνονται μὲ τόσῃ λεπτότητά καὶ οἱ φίλοι μας!..

Ἀλλὰ τί τὰ θέλετε! «Ἐν καὶ μόνον γεγονὸς ἀρκεῖ νὰ δεῖξῃ τὴν ἔκτακτον νοημοσύνην του καὶ τὴν ἀφοσίωσίν του.

Ἐνα βράδυ ὁ κύριός του ἐπέστρεψεν ἀδιάθετος καὶ κατεκλίθη ἐνωρίς. Εἰς τὸ σπίτι δὲν ἦτο κανεὶς ἄλλος. Τὸ πιστόν καὶ ἔξυπνον

ζῶον ἐννόησε ὅτι ὁ ἀγαπητός του ὑπέφερε. Τὸν εἶδε στρηφογυρίζοντα ἐπὶ τῆς κλίνης. Καὶ ἀντὶ νὰ ἀποσυρθῇ, ὅπως πάντοτε, εἰς τὸν μικρὸν του κοιτωνίσκον, ἔμεινεν ἐκεῖ ἄφωνος πλησίον του, καὶ τὸν ἐκύτταζε μὲ ἐνδιαφέρον, μὲ πόνον, μὲ ἀνησυχίαν ἐναγώνιον. Θὰ ἔλεγεσθε ὅτι ἔμεινεν ἐκεῖ διὰ νὰ τὸν φρουρῇ, νὰ παρακολουθῇ ἄγρυπνος κάθε κίνησιν τοῦ ἄρρώστου. Εἶχαν περάσει πολὺ τὰ μεσάνυχτα. Ἐξαφνα ἐκεῖνος, εἰς μίαν στιγμὴν ποῦ ἐσηκώθη καὶ ἄπλωσε τὸ χέρι νὰ λάβῃ τὸ ποτήρι μὲ τὸ νερό, κατελήφθη ὑπὸ σκοτοδίνης καὶ κατέπεσεν ἀναίσθητος καὶ ἄδρανῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἐξαλλος ὁ «Κόκος» εἰς τὴν θεάν του ἐξερράγη εἰς οἰμωγὰς. Ἀντελήφθη τὸ κρίσιμον τῆς στιγμῆς. Ἡσθάνθη τὸν κίνδυνον φαύοντα τὸ ὥχρον του μέτωπον. Ὀλίγον ἀκόμη καὶ ἡ καταστροφή θὰ ἐπῆρχετο. Τί ἐπρεπε νὰ γίνῃ; Ἄν ἦτο καμμία νοσοκόμος, πιθανὸν — ἂν δὲν θὰ εἶχεν ἀποκοιμηθῇ — νὰ τὰ ἔχανε ἢ νὰ περιωρίζετο εἰς ἀνωφελῆ ξεφωνήματα. Ἀλλὰ ὁ «Κόκος» δὲν ἔχασε καιρόν. Καὶ ὥσάν νὰ ἠλεκτρίσθη ἀπὸ αἰφνιδίαν φωτεινὴν ἔμπνευσιν, ἐξέρχεται, ὁρμᾷ πρὸς τὴν θύραν τῆς ἐξόδου, τὴν ὁποῖαν εὗρισκε κλειστήν· ἀνεδοκαταβαίνει ἥσαν τρελοῦς εἰς τὰ μισοανοικτὰ παράθυρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν τολμᾷ νὰ πηδῇσῃ κατὰ εἰς τὸ λιθόστρωτον· τρέχει δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ· οἰμῶζει· βάλλει ἀπελπιστικὰς κραυγὰς· ἐπὶ τέλους ἀνακαλύπτει ἕνα μικρὸν φεγγίτην πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν κλίμακα· παραβιάζει σχεδὸν τὸ ὑέλωμα· πηδᾷ καὶ μετ' ὀλίγον εὗρισκεται εἰς τὸ κάτω πάτωμα, ὅπου κατῴκει ἄλλη οἰκογένεια· ἀνιχνεύει σκοτεινὰ τὴν θύραν, τὴν σείει δυνατὰ, γαυγίζων σπαρακτικῶς, ὥς νὰ ἐζήτηι προφανῶς νὰ ἐξυπνίσῃ τοὺς κοιμωμένους ἐνοίκους, νὰ τοὺς ἀναγγεῖλῃ τὸν κίνδυνον, νὰ τοὺς κράξῃ εἰς βοήθειαν! Καὶ πράγματι· ἐξυπνοῦν αὐτοὶ ἀπὸ τὸν ἀλλόκοτον θόρυβον· μαντεύουν ὅτι κατὰ κακὸν βέβαια ἐπρόκειτο — νυκτοκλέπται ἴσως ἢ κακοποιοί, τίς οἶδε! — ἀνεδαίνουν ἐπάνω, πηγαινοερχομένου ἐμπρὸς τοῦ «Κόκου», εὗρσκουν τὸν κύριόν του ἡμιθανῆ καὶ τρέχουν διὰ τὸν ἱατρόν, ὅστις σπεύσας μόλις ἐπρόφθασε νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ ἀφεύκτου θανάτου. Ὡ! νὰ ἐδλέπατε μὲ τί ἀνησυχίαν παρηκολούθει ὅλην ἐκείνην τὴν τραγικὴν σκηνὴν τὸ θαυμάσιον ζῶον! — Ζῶον εἶπα; Βλάσφημία! Ἀμφιδάλλω ἂν ἡ νυσταλέα ἀνθρωπίνῃ φιλανθρωπία θὰ ἐνῆργει εἰς παρομοίαν περίστασιν μὲ περισσοτέραν ἀντίληψιν, ἐτοιμότητα, ταχύτητα, ἀποτελεσματικότητα καὶ πρὸ πάντων μὲ τόσῃν εὐλικρινεῖ ἄφοσίωσιν.

Αὐτὸς ἦτο ὁ ἀλησμόνητος «Κόκος».

Ἀλλὰ τὸν σπάνιον αὐτὸν θησαυρόν, τὸν ὁποῖον ὁ κύριός του δὲν θὰ ἀντήλλασε βέβαια μὲ ὅλας τὰς θεατρικὰς ἀφοσιώσεις τῶν διαχυτικῶν φίλων, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἐννοοῦν δῆθεν καὶ μᾶς ἀγαποῦν, ἐπέπρωτο νὰ τὸν χάσῃ ἔπειτα ἀπὸ εἰκοσαετῇ, τρυφερωτάτην — οἰκογενειακὴν ἄς εἶπω — συμβίωσιν!

Εἰς ἓν μικρὸν ταξειδάκι ἀναψυχῆς μέχρις Ἀθηνῶν τοῦ ἄρρώστησε καὶ τὸν ἔχασε. Φαντάζεσθε τὸν πόνον του. Τὸν εἶδα συντετριμμένον,

βωδὸν ὑπὸ τῆς ὀδύνης, ἀπαρηγόρητον, καὶ σὰς βεβαιῶ ἡσχύνθη νὰ τῇ ἀποτείνῃ λόγους παραμυθίας. Ἦξευρα μὲ ποῖα πλήγματα τὸν εἶχε πληγώσει ἡ μαύρη ἀχαριστία τοῦ κόσμου, τὸν ὁποῖον ἐπίστευσε καὶ ἠγάπησε καὶ ἐθυσιάσθη.

Μὲ δάκρυα καὶ μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς τὸν ἐταρίχευσε, τὸν μετεκόμισεν εἰς Κέρκυραν καὶ τὸν ἔθαψεν εἰς τὰς ἐπάλλξεις τοῦ Φρουρίου. Ἀργότερον περισυνέλεξε τὴν σποδὸν του καὶ τὴν ἐναπέθηκεν εἰς μικρὸν ιδιόκτητον τάφον, ἐκεῖ πλησίον εἰς τὸ ῥωμαντικὸν «Κανόνι», παρὰ τὸ ποιητικὸν Ποντικονῆσι, ῥαίνων μὲ νεκρολούλουδα τὴν ἐπιτάφιον πλάκα, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐχάραξε τὸ ἐκφραστικώτατον ἐπίγραμμα: «Κόκος, ὁ μόνος πιστὸς μου σύντροφος».

Ἔχει τάχα ἄδικον; Ἡ ὀδύνη του εἶνε σεδαστή. Τὸ σύντομον ἐπίγραμμα διδάσκει πολλὰ καὶ βαθυστόχαστα δι' ὅσους πιστεύουν ἀκόμη περισσότερον τοὺς ἀνθρώπους...

Καὶ δὲν παραξενεύομαι ὅτι ὁ ἰδιόρρυθμος ἀλτρουϊστής, ὁ ὁποῖος ἤνοιξε τὴν ψυχὴν του καὶ ἐσκόρπισε θησαυροὺς ἀγάπης εἰς τὴν ἀναισθησίαν καὶ τὴν ἀγνωμοσύνην τῶν ἀνθρώπων, κλαίει μὲ κατάνυξιν ἐπάνω εἰς τὸν περίεργον ἐκείνον μικρὸν τάφον.

Δὲν κλαίει ἀπλῶς ἡ εὐγνωμοσύνη τὸν «Κόκον».

Κλαίει μία λευκὴ καὶ ὡραία ψυχὴ τὴν πίστιν, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἀγάπην, τὴν ὁποῖαν εἰς μάτην ἴσως ὤνειροπόλησε καὶ ἤλπισε νὰ εὕρῃ ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων!

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ



Ἀπὸ τῆς ὡραίας φωτογραφίας τῶν μικρῶν.

[Τὸ θυγάτριον Μαρία τοῦ ἐν Ροσσοβίῳ ἐγκρίτου ὁμογενοῦς
κ. Γεωργ. Μαρκαντωνάτου.]